

Vyloučení přednostního práva akcionářů, aniž byla valné hromadě předložena písemná zpráva podle § 204a odst. 5 obch. zák.

Při posuzování splnění podmínek vyloučení přednostního práva musí soud zkoumat, nakolik je vyloučení přednostního práva způsobilé tvrzený důležitý zájem společnosti naplnit a nakolik je pro naplnění tohoto zájmu nezbytné, nebude-li navrhované opatření schváleno. Kromě existence důležitého zájmu společnosti a nezbytnosti zásahu do práva akcionářů, aby tento zájem mohl být naplněn je třeba, aby míra důležitosti identifikovaného důležitého zájmu společnosti nebyla zjevně nepřiměřená významu práva, do něhož má navrhované opatření zasáhnout, a intenzitě tohoto zásahu.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Odo 984/2005, ze dne 26.6.2007)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci navrhovatele M. M., zastoupeného Mgr. K. L., advokátem, za účasti M. S. O. a. s., zastoupené Mgr. D. I., advokátem, o vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 6 Cm 428/2002, o dovolání navrhovatele proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 17. února 2005, č. j. 5 Cmo 270/2004-131, tak, že dovolání zamítl.

Z odůvodnění :

Napadeným usnesením potvrdil odvolací soud usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. února 2004, č. j. 6 Cm 428/2002 - 71, kterým tento soud zamítl návrh na vyslovení neplatnosti všech usnesení mimořádné valné hromady společnosti I.N. H. a. s., konané dne 14. listopadu 2002 (dále jen „valná hromada“) (výrok I.) a rozhodl o náhradě nákladů řízení (výrok II.).

V odůvodnění rozhodnutí odvolací soud konstatoval, že soud prvního stupně nejen správně zjistil skutkový stav, ale věc správně posoudil i po právní stránce.

K námitce navrhovatele, že změna místa konání mimořádné valné hromady oproti místu, na něž byla valná hromada svolána, byla závažným porušením zákona i stanov společnosti, odvolací soud uvedl, že skutečné místo konání valné hromady bylo místem obvyklého konání valných hromad společnosti, dále že bylo prokázáno, že společnost učinila vhodná opatření k tomu, aby se akcionáři mohli konání valné hromady skutečně zúčastnit a že nevyšlo najevo, že by z tohoto důvodu byla někomu účast znemožněna. Na základě těchto zjištění odvolací soud uzavřel, že uvedené pochybení nemělo závažné právní následky.

K námitce navrhovatele, že valná hromada nebyla řádně svolána, neboť oznámení o jejím konání nebylo podepsáno, dospěl odvolací soud k závěru, že pozvánka na valnou hromadu není právním úkonem, neboť jejímu vyhotovení či zveřejnění předchází rozhodnutí představenstva o svolání valné hromady a pozvánka či oznámení je již jen výrazem tohoto rozhodnutí. Ani v tomto bodě tudíž, dle názoru odvolacího soudu, nedošlo k porušení zákona či stanov.

K námitce navrhovatele, že valné hromadě předsedal někdo jiný než akcionář a že z toho důvodu jsou usnesení přijatá na této valné hromadě neplatná, a k navazující námitce, že listina přítomných má vinou podpisu nesprávně zvoleného předsedy vady, jež se odrážejí v platnosti usnesení valné hromady, odvolací soud uzavřel, že zákon nevyklučuje, aby předsedou valné hromady byla zvolena osoba, která není akcionářem. Předseda valné hromady, dle názoru odvolacího soudu, nerozhoduje o otázkách projednávaných na valné hromadě, pouze spolu se zapisovatelem a ověřovateli zápisu odpovídá za náležitosti, pravdivost a úplnost zápisu. Dle názoru odvolacího soudu tak ani v tomto bodě nedošlo k porušení zákona či stanov.

K námitce navrhovatele, že valné hromadě nebyla předložena písemná zpráva odůvodňující vyloučení přednostního práva akcionářů na úpis akcií a navržený emisní kurs, odvolací soud uvedl, že (jak vyplývá ze zápisu o konání valné hromady) důvod pro vyloučení tohoto práva byl uveden ve zprávě přednesené na valné hromadě, a že tento postup akcionáři (vyjma navrhovatele) akceptovali, když o návrhu na vyloučení přednostního práva hlasovali a přijali jej většinou 67,33 % hlasů přítomných akcionářů. Související námitku navrhovatele, že důvod urychlení procesu zvýšení základního kapitálu nebyl dán, neboť vybranému zájemci byla poskytnuta lhůta dvakrát delší než akcionářům, zhodnotil odvolací soud jako účelovou. Uvedl, že z kontextu celého procesu zvyšování základního kapitálu vyplývá, že smyslem bylo urychlení celého procesu a získání předem vybraného zájemce.

K námitce navrhovatele, že akcionářům nebyla předložena písemná zpráva s důvody zvýšení základního kapitálu a emisního kursu akcií, odvolací soud odkázal na zápis z jednání valné hromady, kde se uvádí, že představenstvo předložilo valné hromadě písemnou zprávu odůvodňující toto zvýšení. Soud shledal prokázaným, že listina odůvodňující zvýšení základního kapitálu ze dne 29. října 2002 byla valné hromadě předložena. O druhé listině obsahující odůvodnění navržené výše emisního kursu se dle zjištění odvolacího soudu zápis z valné hromady nezmiňuje. Odvolací soud nicméně shledal postačujícím, bylo-li v návrhu na zvýšení základního kapitálu uvedeno, že emisní kurs upisovaných akcií bude odpovídat jmenovité hodnotě upisovaných akcií, tj. 1.000,- Kč na jednu akcii. Odvolací soud připustil, že obsah obou listin je velmi kusý, zřejmě poplatný rychlosti, s jakou byla valná hromada svolána. Jelikož však, dle názoru odvolacího soudu, akcionáři považovali tento obsah za dostatečný pro své rozhodování, a též s přihlédnutím k dalším zprávám předneseným na valné hromadě, nemůže mít popsáný nedostatek vliv na platnost přijatého usnesení.

Dále se odvolací soud zabýval námitkou navrhovatele, že F.n.m. České republiky (dále jen „F.n.m.“) hlasoval jako majoritní akcionář, ač pozbyl hlasovací práva a neměl hlasovat. Uvedl, že na F.n.m. při hlasování na napadené valné hromadě bylo možné aplikovat výjimku z povinnosti učinit nabídku převzetí dle ustanovení § 183b odst. 3 písm. a) obchodního zákoníku (dále jen „obch. zák.“) ve znění účinném v době konání valné hromady. Pokud F.n.m. na valné hromadě hlasoval, hlasoval podle tehdy platného zákona, který mu umožňoval hlasování, neboť byl z povinnosti učinit veřejnou nabídku zákonem vyňat. Odvolací soud konstatoval, že nález Ústavního soudu ze dne 12. března 2003 publikovaný ve Sbírce zákonů pod č. 87/2003 zrušil ustanovení § 183b odst. 3 písm. a) obch. zák. ke dni vyhlášení tohoto nálezu ve Sbírce zákonů. Účinnost nálezu ale nastala teprve od 31. března 2003. Z toho je třeba dovodit, že ustanovení § 183b odst. 3 písm. a) obch. zák. nevyklučovalo, aby F.n.m. jako akcionář společnosti na napadené valné hromadě před zrušením uvedeného ustanovení hlasoval. Pokud na této valné hromadě vykonával hlasovací práva, vykonal je v souladu s tehdy platnou právní úpravou. Následné zrušení ustanovení, které mu umožňovalo hlasovací práva vykonat, nemá dle názoru odvolacího soudu se zřetelem k ustanovení § 71 odst. 4 zákona č. [182/1992](#) Sb., o Ústavním soudu (podle něhož práva a povinnosti z právních vztahů vzniklých před zrušením právního předpisu zůstávají nedotčena) dopad na hlasovací práva Fondu národního majetku.

Námitku navrhovatele, že zástupce Fondu národního majetku se vzdaloval z jednacího sálu, odvolací soud odmítl s poukazem na nedostatek důkazů o této skutečnosti. Ze způsobu hlasování pomocí hlasovacích lístků naopak vyvodil, že F.n.m. musel být v sále přítomen hlasování.

Jako nedůvodnou zhodnotil odvolací soud rovněž námitku, že valná hromada nehlasovala o návrhu navrhovatele na předčasné ukončení jednání. Dle názoru odvolacího soudu tato skutečnost nemůže založit neplatnost usnesení přijatých na valné hromadě.

Proti rozhodnutí odvolacího soudu podal navrhovatel dovolání. Co do jeho přípustnosti odkázal na ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), přičemž namítl, že napadené usnesení spočívá na nesprávném právním posouzení věci a je v rozporu s hmotným právem.

Za otázky zásadního právního významu označil dovolatel otázky:

- a) zda lze valnou hromadu konat na jiném místě, než na které byla svolána, aniž by to mělo vliv na platnost usnesení přijatých na takovém jednání, když jednání valné hromady nebyli přítomni všichni akcionáři,
- b) zda je svolání valné hromady právním úkonem, který musí být v souladu s § 40 odst. 3 občanského zákoníku ve spojení s § 191 odst. 1 obch. zák. podepsán,
- c) zda může být předsedou valné hromady někdo jiný než akcionář,
- d) zda lze platně přijmout rozhodnutí o vyloučení přednostního práva akcionářů, aniž by byla valné hromadě

předložena písemná zpráva podle § 204a odst. 5 obch. zák.,

- e) zda důvod pro vyloučení přednostního práva akcionářů může být obsahově nesmyslný, např. postačí formální uvedení jakéhokoliv důvodu, resp. zda jediným argumentem pro vyloučení přednostního práva může být zájem společnosti na urychlení zvýšení základního kapitálu, přičemž se určenému zájemci navrhuje stanovit čtyřikrát delší lhůtu pro úpis než stávajícím akcionářům,
- f) zda vada v listině přítomných na valné hromadě z důvodu jejího podpisu předsedou valné hromady, který nebyl platně zvolen, způsobuje neplatnost usnesení valné hromady,
- g) „zda obcházení zákona, resp. zneužití práva požívá právní ochrany, jestliže výkonnou státní mocí je účelově navozen stav, kterým dochází k porušení práv minoritních akcionářů v zájmu majoritních akcionářů, případně dokonce i ve veřejném zájmu“,
- h) zda z hlediska trvání ochrany práva minoritních akcionářů mohou být minoritním akcionářům soudem upřena práva na ochranu přes rozhodnutí Ústavního soudu o zrušení části právního předpisu, jenž zasah do jejich práv před jeho zrušením legitimoval.

K otázce místa konání valné hromady [ad a)] dovolatel uvádí, že společnost ve skutečnosti nepřijala žádná organizační opatření k zajištění informovanosti o jiném místě konání valné hromady, než na které byla svolána. Tvrdí, že když na valné hromadě na tuto skutečnost upozornil, nastalo zděšení, jednání bylo na hodinu přerušeno a teprve následně představenstvo uvedlo, že místo konání valné hromady (budovu č. 142) pokládá za součást sídla společnosti, do něhož byla valná hromada svolána, neboť toto místo je poblíž areálu ředitelství. Dovolatel dále polemizuje s názorem odvolacího soudu, podle něhož je významné, že v daném místě v minulosti probíhaly valné hromady společnosti. Uvádí ostatně, že tyto valné hromady se konaly na různých místech.

Dovolatel dále obsáhle argumentuje postoj k otázce právní povahy svolání valné hromady a personálních předpokladů pro výkon funkce předsedy valné hromady [ad b), c) a f)].

K otázce nepředložení písemné zprávy odůvodňující vyloučení přednostního práva akcionářů na úpis a navržený emisní kurs [ad d)] dovolatel uvádí, že zákon tuto zprávu předepisuje jako podmínku přijetí takového rozhodnutí. Nedodržení této podmínky tudíž zakládá neplatnost usnesení valné hromady. Dovolatel pokládá za irelevantní, byla-li zpráva vyhotovena dodatečně. Nedostatek zprávy dokládá mj. poukazem na zápis o jednání valné hromady, kde se na str. 10 v odstavci 4 hovoří o přednesu zprávy zdůvodňující zvýšení základního kapitálu, nikoliv však zprávy, která by odůvodňovala vyloučení přednostního práva, tím méně emisní kurs. Dovolatel odkazuje též na str. 11 a 12 zápisu, kde se podává, že k žádosti akcionáře Třinecké železárny a. s. bylo teprve dodatečně (ústně) odůvodňováno, proč došlo k vyloučení přednostního práva a jaký je navrhovaný emisní kurs. Uvedená zpráva, dle tvrzení dovolatele, nebyla doložena ani rejstříkovému soudu. Z toho všeho lze dovodit, že tato zpráva byla vytvořena teprve dodatečně; účastníkům valné hromady k dispozici nebyla.

K otázce odůvodnění vyloučení přednostního práva [ad e)] dovolatel poukazuje na nesmyslnost uvedeného důvodu spočívajícího v údajném urychlení postupu zvyšování základního kapitálu, když určenému zájemci se navrhovalo poskytnout lhůtu čtyřikrát delší než stávajícím akcionářům společnosti.

Dovolatel konečně namítá [ad g) a h)], že nabytí akcií od C. S. F. B. (E.) L. F. n. m. za účelem jejich dalšího prodeje do majetku L. H. N. V. bylo obcházením povinnosti učinit povinnou nabídku převzetí za využití již tehdy protiústavního ustanovení § 183b odst. 3 písm. a) obch. zák. Domnívá se, že odvolací soud věc nesprávně právně vyhodnotil, neboť „kdyby bylo postupováno de lege artis“ mohla společnost C.S.F.B. (E.) L. prodat svůj podíl na společnosti do majetku L.H. N. V. a F.n.m. rovněž mohl prodat svůj podíl do majetku posledně uvedené společnosti. Tím by, dle názoru dovolatele, společnosti L. H. N. V. vznikla povinnost učinit nabídku převzetí. Jestliže se však postupovalo tak, že byly „privatizovány“ již privátní akcie ve vlastnictví C.S.F.B. (E.) L. jen proto, aby ke škodě minoritních akcionářů nevznikla povinnost učinit nabídku převzetí společnosti L. H. N. V., nemůže být takové jednání posuzováno jako privatizace ve smyslu tohoto zrušeného ustanovení. Obcházením zákona nemohlo podle názoru dovolatele dojít k zániku nabídkové povinnosti. Dovolatel je názoru, že aplikací protiústavního ustanovení § 183b odst. 3 písm. a) obch. zák. byla porušena jeho práva minoritního akcionáře.

Z uvedených důvodů dovolatel navrhuje, aby Nejvyšší soud zrušil usnesení odvolacího soudu a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Společnost ve vyjádření k dovolání snáší argumenty na podporu rozhodnutí odvolacího soudu. Zejména odmítá, že by došlo ke zděšení poté, co vyšlo najevo, že valná hromada rokuje v jiné budově, než do které byla svolána. Uvádí, že přijala dostatečná organizační opatření, aby změna místa nezpůsobila podstatné porušení práv akcionářů. Tvrdí, že všichni akcionáři, kteří se valné hromady přišli zúčastnit, místo jejího konání našli. Kdyby se vyskytl opačný případ, poškozený akcionář by usnesení valné hromady napadl, což se nestalo.

Ke zprávě o důvodech vyloučení přednostního práva podle § 204a odst. 5 obch. zák. společnost uvádí, že tato zpráva dle zápisu o průběhu valné hromady na jednání předložena byla, a to jako součást zprávy o zvýšení základního kapitálu. Tvrdí, že se akcionářům dostalo vysvětlení o všech otázkách, které požadovali. Kdyby tomu tak nebylo, akcionáři by dle jejího přesvědčení nehlasovali pro zvýšení základního kapitálu.

Společnost odmítá výtky o nesmyslnosti důvodů pro vyloučení přednostního práva úpisu. Tyto důvody byly, dle jejího názoru, jednoznačně a srozumitelně vymezeny tak, jak odpovídalo zamýšlené privatizaci společnosti a její restrukturalizaci. Společnost dále snáší argumenty na podporu tvrzení, že vyloučení přednostního práva mělo urychlit proces zvýšení základního kapitálu. Uvádí, že jelikož F.n.m. jako většinový akcionář nemohl přednostní právo využít, bylo by při zachování tohoto práva nutné uskutečnit ještě druhé kolo upisování. Zpochybňuje též, že vzhledem k rozsahu zvyšování by ostatní akcionáři tohoto práva využili.

Z údajů zapsaných v obchodním rejstříku vedeném Krajským soudem v Ostravě, Nejvyšší soud zjistil, že v oddílu B, vložce 297, je od 28. února 2005 zapsána změna obchodní firmy I. N. H. a. s. na obchodní firmu M.. a. s. (dále též jen „společnost“). Proto v záhlaví rozhodnutí označil uvedenou společnost novou obchodní firmou.

Předpokladem přípustnosti dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. je závěr odvolacího soudu, že rozhodnutí odvolacího soudu, nebo některá v něm řešená právní otázka, mají po právní stránce zásadní význam.

Dovolání tedy je - ve smyslu citovaného ustanovení - přípustné, jde-li o řešení právní otázky (jiné otázky, zejména posouzení správnosti nebo úplnosti skutkových zjištění, přípustnost neumožňují) a jde-li zároveň o právní otázku zásadního významu.

O rozhodnutí odvolacího soudu, které má po právní stránce zásadní význam, jde zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně, nebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem (ustanovení § 237 odst. 3 o. s. ř.).

Z ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. vyplývá, že rozhodnutí odvolacího soudu má zásadní právní význam pouze tehdy, je-li v něm řešena právní otázka, která má zásadní právní význam nejen pro rozhodnutí konkrétní věci (v jednotlivém případě), ale z hlediska rozhodovací činnosti soudů vůbec (pro jejich judikaturu).

V otázce právní kvalifikace pozvánky na valnou hromadu [ad b)] Nejvyšší soud zásadní právní význam v popsáném smyslu nespatřuje, neboť tuto otázku vyřešil v rozhodnutí ze dne 13. prosince 2006, sp. zn. 35 Odo 755/2005. V tomto rozhodnutí uzavřel a obšírně argumentoval, že svolání valné hromady (pozvánka na valnou hromadu či oznámení o jejím konání) není právním úkonem, nemusí tedy splňovat podmínky § 40 odst. 3 občanského zákoníku, včetně podpisu osob oprávněných jednat jménem společnosti. Odvolací soud tedy předestřenou otázku posoudil správně a v souladu s tímto závěrem.

Zásadní právní význam Nejvyšší soud neshledává ani v posouzení, zda je valná hromada povinna zvolit svého předsedu z řad akcionářů společnosti, anebo zda může předsedou valné hromady zvolit také jinou osobu [ad c)]. Rovněž tuto otázku vyřešil ve shora uvedeném rozhodnutí a dospěl k závěru, že není v rozporu s obchodním zákoníkem, zvolí-li valná hromada předsedou osobu, která není akcionářem společnosti. Závěry odvolacího soudu jsou tedy správné také v tomto bodě. Snad jen pro úplnost Nejvyšší soud poznamenává, že není pravdou (jak dovodil odvolací soud), že by se význam předsedy valné hromady vyčerpával v jeho odpovědnosti za náležitosti, pravdivost a úplnost zápisu. Jak Nejvyšší soud uzavřel v odkazovaném rozhodnutí, předseda valné hromady disponuje ve vztahu k osobám přítomným na valné hromadě širokým organizačním oprávněním, které se bezprostředně projevuje ve výkonu práv akcionářů.

Ve světle posledně uvedeného závěru současně pozbývá na právním významu otázka vady v listině přítomných z důvodu jejího podpisu předsedou valné hromady, který nebyl platně zvolen [otázka uvedená ad f)].

Zásadní právní význam Nejvyšší soud nespatřuje ani v řešení otázky, zda se skutečnost, že Ústavní soud České republiky (dále jen „Ústavní soud“) nálezem ze dne 12. března 2003, publikovaným ve Sbírce zákonů pod č. 87/2003,

zrušil s účinností ke dni 31. března 2003 ustanovení § 183b odst. 3 písm. a) obch. zák., ve znění do té doby účinném (výjimka z povinnosti učinit nabídku převzetí), mohla odrazit v tom, že F.n.m., který na základě této výjimky nabyl před účinností nálezu akcie společnosti, pozbyl hlasovací práva v této společnosti v důsledku prodlení se splněním této povinnosti [otázka uvedená ad h]).

Jak Nejvyšší soud uzavřel rovněž ve shora odkazovaném rozhodnutí, i kdyby snad dospěl k závěru, že je nezbytné při aplikaci ustanovení § 183b odst. 3 písm. a) obch. zák., ve znění účinném do 31. března 2003, přihlížet k tomu, že Ústavní soud toto ustanovení později zrušil jako protiústavní, nemohlo by to mít vliv na projednávaný případ. Důvod tkví v tom, že zákonodárce koncipoval zákaz výkonu hlasovacích práv v ustanovení § 183g odst. 2 obch. zák. jako sankci za prodlení s plněním povinnosti učinit nabídku převzetí. Aktivace zákazu tak nutně předpokládá nejen vznik povinnosti, ale také její porušení ze strany povinné osoby. Ačkoliv se sankce uplatní bez ohledu na zavinění, její aplikace z povahy věci předpokládá přinejmenším možnost vnímat, že povinnost existuje a jaké důsledky bude mít její včasné nesplnění. I kdyby tedy bylo nutno uzavřít, že zrušení výjimky má vliv na právní skutečnosti, které nastaly před jejím zrušením, důsledkem by mohla být nanejvýš nepravá zpětná účinnost nálezu - vznik povinnosti by bylo třeba konstatovat ke dni účinnosti nálezu (popř. ke dni jeho vynesení a teprve v tento den by mohla začít běžet lhůta pro její splnění, s jejímž marným uplynutím by bylo možné spojovat uplatnění sankcí, které zákon pro ten případ předvídá, včetně sankce podle ustanovení § 183g odst. 2 obch. zák. Až do uvedeného okamžiku totiž bylo ustanovení § 183b odst. 3 písm. a) obch. zák. pro účastníky vztahů, na které dopadalo, závazné a byli povinni se jím řídit, a proto nelze dovodit, že porušili povinnost učinit nabídku převzetí s důsledky podle § 183g odst. 2 obch. zák.

Od uvedených závěrů nemá Nejvyšší soud důvod se odchýlit ani v projednávané věci. Zde napadená usnesení byla přijata na valné hromadě konané dne 14. listopadu 2002, tj. dokonce dříve, než proběhla valná hromada, k níž se vztahovalo rozhodnutí, ve kterém Nejvyšší soud citovaný závěr přijal (dne 17. prosince 2002).

Shodně se závěry, jež učinil v rozhodnutí ze dne 13. prosince 2006, sp. zn. 35 Odo 755/2005, Nejvyšší soud ani v projednávané věci nespátřuje zásadní právní význam v související otázce položené dovolatelem ad g), totiž zda obcházení práva, resp. zneužití práva požívá právní ochrany, jestliže výkonnou státní mocí je účelově navozen stav, kterým dochází k porušení práv minoritních akcionářů v zájmu majoritních akcionářů, případně dokonce i ve veřejném zájmu. Jak Nejvyšší soud uzavřel v odkazovaném rozhodnutí, dovolatel se uvedenými otázkami nepřímo domáhá posouzení, nakolik způsob privatizace „majoritního balíku akcií“ ve společnosti směřoval k obejití vzniku povinnosti cílového nabyvatele - společnosti L. H. N. V. učinit ostatním akcionářům společnosti nabídku převzetí. Takové posouzení ale Nejvyšší soud provést nemůže, neboť postrádá potřebný judikatorní přesah.

Zásadní právní význam ve shora popsaném smyslu, však Nejvyšší soud spatřuje v řešení otázky, kterou dovolatel klade pod písmenem a), totiž zda lze valnou hromadu konat na jiném místě, než na které byla svolána, aniž by to mělo vliv na platnost usnesení přijatých na takovém jednání, když jednání valné hromady nebyli přítomni všichni akcionáři. Tato otázka dosud nebyla v judikatuře Nejvyššího soudu řešena, přitom je právně významná jak pro napadené rozhodnutí, tak pro soudní praxi vůbec.

Shodně s odvolacím soudem zastává Nejvyšší soud názor, že změna místa konání valné hromady oproti místu uvedenému v pozvánce na valnou hromadu či v oznámení o jejím konání zakládá pochybení, jež může založit neplatnost usnesení přijatých na takovém jednání valné hromady. Souhlasit však lze i se závěrem odvolacího soudu, že také ve vztahu k tomuto pochybení je možné aplikovat ustanovení § 131 odst. 3 písm. a) obch. zák., podle něhož soud neplatnost usnesení valné hromady nevysloví, jestliže došlo k porušení právních předpisů či stanov, jejichž důsledkem je pouze nepodstatné porušení práv osob oprávněných domáhat se vyslovení této neplatnosti nebo jiných osob, anebo jestliže porušení nemělo závažné právní následky.

Na nepodstatnost takového porušení práv či na nedostatek závažných právních následků je, nutno usuzovat z konkrétních okolností toho kterého případu. Těmito okolnostmi jsou zejména fyzická vzdálenost místa uvedeného v pozvánce na valnou hromadu či v oznámení o jejím konání od místa skutečného konání valné hromady a účinnost organizačních opatření, která byla přijata, aby osoba, která se dostaví do místa, do něhož byla valná hromada svolána, se bez větších nesnází mohla dozvědět o místě skutečného konání valné hromady a do tohoto místa se bez významnější prodlevy mohla přesunout. Soud tak vždy musí zkoumat, jaká opatření byla podniknuta, a zvažovat, zda s přihlédnutím ke všem okolnostem byla tato opatření způsobilá vyloučit podstatné porušení práv, resp. závažné právní následky, změny místa konání valné hromady, jež by mohly spočívat zejména v tom, že by tato změna omezila či dokonce vyloučila jedno z klíčových práv akcionářů - právo účasti na valné hromadě.

Tento postup však byl v projednávané věci naplněn. Ze skutkových zjištění soudu prvního stupně, ze kterých vycházel i odvolací soud, vyplývá, že se tento soud zabýval tím, jak společnost zajistila informovanost akcionářů o změně místa

konání valné hromady a shledal tato opatření dostatečnými. Tato skutková zjištění sice dovolatel zpochybňuje, jejich přezkum však dovolací soud za situace, kdy se dovolatel dovolává přípustnosti dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., dovolacímu soudu nepřisluší, nehledě ani na to, že dovolatel setrvává pouze v rovině námitek, aniž by v průběhu celého řízení označil důkazy k prokázání svých tvrzení. Za tohoto stavu se dovolací soud ztotožňuje se závěrem odvolacího soudu, že nesprávný postup společnosti neměl závažné právní následky.

Zásadní právní význam dále Nejvyšší soud spatřuje v řešení otázky položené dovolatelem ad d), totiž zda lze platně přijmout rozhodnutí o vyloučení přednostního práva akcionářů, aniž byla valné hromadě předložena písemná zpráva podle § 204a odst. 5 obch. zák.

V ustanovení § 204a odst. 5 obch. zák. se určuje, že má-li valná hromada rozhodnout o vyloučení nebo omezení přednostního práva akcionářů, musí představenstvo předložit valné hromadě písemnou zprávu, ve které uvede důvody vyloučení nebo omezení přednostního práva a odůvodní navržený emisní kurs, způsob jeho určení či pověření představenstva určit emisní kurs akcií. V projednávané věci je z odůvodnění rozhodnutí odvolacího soudu zřejmé, že neměl za prokázané, že by valná hromada měla písemnou zprávu k dispozici. Přesto však neshledal důvod pro prohlášení usnesení valné hromady neplatným, když uzavřel, že informace byly akcionářům dostupné ústně v rozsahu, který považovali za dostatečný, což dovodil z toho, že akcionáři nepožadovali další vysvětlení a svými hlasy podpořili přijetí usnesení o zvýšení základního kapitálu, včetně rozhodnutí o vyloučení přednostního práva akcionářů na úpis nových akcií. Z uvedeného lze dovodit, že odvolací soud sice shledal, že došlo k porušení zákona spočívajícím v tom, že nebyla dodržena písemná forma zprávy, dospěl však k závěru [ve smyslu ustanovení § 183 a § 131 odst. 3 písm. a) obch. zák.], že toto porušení nemělo závažné právní následky. S tímto závěrem se Nejvyšší soud ztotožňuje. Nad rámec odůvodnění rozhodnutí odvolacího soudu přitom podotýká, že jak plyne z tohoto odůvodnění, vyplývalo z oznámení o konání valné hromady, že se navrhuje vyloučení přednostního práva akcionářů upsat akcie na zvýšení základního kapitálu a pro případ, že akcionáři nebudou s vyloučením souhlasit, bude valná hromada rozhodovat o zvýšení základního kapitálu s využitím přednostního práva. Akcionáři tedy mohli s dostatečným předstihem zvážit, kterou z obou alternativ považují za optimální a rozhodnout se, zda se zúčastní valné hromady, popřípadě kterou alternativu podpoří. Za tohoto stavu je závěr odvolacího soudu zcela oprávněný.

Za zásadně právně významnou proti tomu dovolací soud nepovažuje otázku formulovanou pod písm. e), totiž „zda důvod pro vyloučení přednostního práva akcionářů může být obsahově nesmyslný, resp. zda jediným argumentem pro vyloučení přednostního práva může být zájem společnosti na urychlení zvýšení základního kapitálu“.

Podle § 204a odst. 5 obch. zák. lze přednostní právo akcionářů vyloučit nebo omezit, jen je-li to v důležitém zájmu společnosti. Tímto požadavkem zákonodárce nejenže vymezil podmínku, bez jejíhož naplnění nelze omezit či vyloučit přednostní právo akcionářů na úpis nových akcií při zvyšování základního kapitálu, ale také otevřel soudu prostor při přezkumu splnění této podmínky. Soud při rozhodování o neplatnosti usnesení valné hromady zpravidla neposuzuje, zda opatření, o kterém rozhodla valná hromada, je věcně důvodné, zda odpovídá zájmu společnosti, resp. je v širším smyslu materiálně opodstatněné. Napadené usnesení může zpravidla posoudit nanejvýš z hlediska, zda se jeho obsah či okolnosti přijetí nepříčí zákonu či stanovám. Jen výjimečně, stanoví-li tak zákon nebo vyplývá-li to z něj, je soud povolán přezkoumat, zda je usnesení valné hromady věcně důvodné či zda je v zájmu společnosti či akcionářů. Je zřejmé, že v těchto případech zákon významně posiluje ochranu (minoritních) akcionářů, a proto je zásadně omezuje na vážné zásahy do práv akcionářů. Jedním z takových případů je právě usnesení o vyloučení přednostního práva akcionářů na úpis nových akcií při zvyšování základního kapitálu společnosti. Proto soud musí při posuzování splnění podmínek vyloučení přednostního práva zkoumat, nakolik je vyloučení přednostního práva způsobitelné tvrzený důležitý zájem společnosti zájem naplnit a nakolik je pro naplnění tohoto zájmu nezbytné, resp. nakolik bude tento zájem ohrožen, nebude-li navrhované opatření schváleno. K uvedeným dvěma předpokladům (existence důležitého zájmu společnosti a nezbytnost zásahu do práva akcionářů, aby tento zájem mohl být naplněn) ještě přistupuje třetí podmínka, totiž aby míra důležitosti identifikovaného důležitého zájmu společnosti nebyla zjevně nepřiměřená významu práva, do něhož má navrhované opatření zasáhnout, a intenzitě tohoto zásahu.

Shora uvedené zásady se aplikují v zahraničí, kdykoliv jsou soudy povolány přezkoumat odůvodněnost určitého opatření důležitým zájmem společnosti, a to i ve vztahu k omezení či vyloučení přednostního práva akcionářů na úpis akcií při zvyšování základního kapitálu (srov. např. Eisenhardt, U.: Gesellschaftsrecht, 10. vydání, C. H. Beck, Muenchen 2002, str. 287, 288). Na těchto zásadách je ale postavena i judikatura Evropského soudního dvora týkající se odůvodněnosti zásahů do práv zaručených Smlouvou o založení Evropského společenství v důležitém veřejném zájmu (viz např. Dědič, J., Čech, P.: Obchodní právo po vstupu ČR do Evropské unie, 2. vydání, Polygon, Praha 2005, str. 60 a násl.). Nejvyšší soud je názoru, že tyto zásady jsou přenositelné také do civilněprávní ochrany akcionářů před zásahy do jejich práv v důležitém zájmu akciové společnosti. Tím spíše, že právní úprava omezení či vyloučení přednostního práva akcionářů na úpis nových akcií při zvyšování základního kapitálu má původ v komunitárním

právu (konkrétně v ustanovení článku 29 odst. 4 druhé směrnice Rady v oblasti práva společností č. 77/91/EHS ze dne 13. prosince 1976 ke koordinaci ochranných ustanovení, která jsou v členských státech předepsána společnostem ve smyslu článku 58 odst. 2 Smlouvy, v zájmu společníků i třetích osob, pro zakládání akciové společnosti a změnu jejího základního jmění s cílem dosáhnout toho, aby tato ustanovení byla vytvářena rovnocenně, ve znění pozdějších novelizací). Je tudíž nutno vykládat ji především dle zásady konformní interpretace s komunitární předlohou.

Správnost tohoto výkladu nicméně Nejvyšší soud nemůže ověřit položením předběžné otázky k Evropskému soudnímu dvoru ve smyslu článku 234 Smlouvy o založení Evropského společenství, neboť skutkové okolnosti řešeného případu časově předcházejí přistoupení České republiky k Evropské unii. Jak Nejvyšší soud uvedl v rozhodnutí ze dne 30. srpna 2006, sp. zn. 29 Odo 242/2006, Evropský soudní dvůr v rozsudku ze dne 10. ledna 2006, ve věci C-302/04 Ynos, uzavřel, že v takovém případě nemá Evropský soudní dvůr pravomoc k výkladu směrnice Evropského společenství.

V projednávané věci soud prvního stupně k otázce důvodů vyloučení přednostního práva akcionářů na upisování akcií na zvýšení základního kapitálu uzavřel, že v řízení bylo prokázáno, že toto vyloučení bylo jedním z logických kroků privatizace majetkové účasti státu ve společnosti. Důvod pro vyloučení je vymezen srozumitelně a dostatečně. S ohledem na výši, o kterou se základní kapitál zvyšoval, se lze důvodně domnívat, že neexistovala jiná osoba než L. H. N. V., která by byla schopna do společnosti peněžitý vklad v této výši vložit (neboť majoritní akcionář, F.n.m., by se na zvyšování s ohledem na rozhodnutí vlády podílet nemohl), takže v případě neschválení vyloučení přednostního práva by se úpis rozdělil na dvě fáze a tím skutečně prodloužil. Odvolací soud pak, s poukazem na to, že se v podstatě shoduje se závěry soudu prvního stupně, tyto závěry završil tím, že prohlásil, že námitka navrhovatele, že důvod urychlení procesu zvýšení základního kapitálu nebyl ve skutečnosti dán, protože vybranému zájemci byla poskytnuta lhůta dvakrát delší než akcionářům, neobstojí, protože z kontextu celého zvyšování základního kapitálu dle rozhodování předmětné valné hromady vyplývá, že smyslem bylo urychlení tohoto procesu a získání předem vybraného zájemce.

Nejvyšší soud k důvodům pro vyloučení přednostního práva akcionářů na upisování akcií na zvýšení základního kapitálu konstatuje, že podstatné urychlení procesu zvyšování základního kapitálu nepochybně může být v důležitém zájmu společnosti. Zda tomu tak v konkrétním případě je, závisí na poměrech, ve kterých se společnost zvyšující základní kapitál nachází, zejména na důvodech, pro které má být proces zvyšování základního kapitálu urychlen. Odvolací soud se v projednávané věci tvrzenými důvody vyloučení přednostního práva na upisování akcií ve vazbě na konkrétní poměry ve společnosti zabýval, a shledal je dostatečnými. Naplnil tedy shora uvedenou povinnost předestřené důvody hodnotit a jeho postupu v tom směru nelze ničeho vytknout. Přitom samotné hodnocení důvodů vyloučení přednostního práva ve vazbě na konkrétní podmínky ve společnosti, Nejvyšší soud za situace, kdy navrhovatel uplatňuje důvod přípustnosti dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. přezkoumávat nemůže, neboť takový přezkum postrádá potřebný judikatorní přesah, když je významný jen pro projednávanou věc.

Protože se dovolateli prostřednictvím uplatněných dovolacích důvodů správnost právního posouzení věci odvolacím soudem zpochybnit nepodařilo, Nejvyšší soud dovolání podle ustanovení § 243b odst. 2 věty první o. s. ř. zamítl.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Valná hromada](#)
- [Směnečný a šekový platební rozkaz, prominutí zmeškání lhůty \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Smlouva o dílo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Veřejné zakázky](#)
- [Výklad právních předpisů, přepravní smlouva](#)
- [Smluvní pokuta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zpráva o vztazích](#)
- [Zákaz konkurence](#)

- [Vypořádací podíl v bytovém družstvu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Základní kapitál](#)